

MJKL Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi suomalaisesta demokratiapolitiikasta 2020-luvulla (VN/8051/2019)

Oikeusministeriö pyysi liitolta lausuntoa valtioneuvoston periaatepäätöksestä, jolla linjataan suomalaisen demokratiapolitiikan tavoitteista 2020-luvulla. Demokratia-poliittisen periaatepäätöksen linjauksilla ja niitä täydentävillä toimenpide-ehdotuksilla tavoitellaan toimivaa demokratiaa, monipuolisia osallistumismahdollisuuksia ja -taitoja, rakentavaa keskustelukulttuuria, aktiivista ja elinvoimaista kansalaisyhteiskuntaa sekä avointa ja vuorovaikutteista hallintoa. Lausunto annettiin vastaamalla lausuntopyyntöä eriteltyihin kysymyksiin.

LAUSUNTO

Kommentit kohtaan ”Yleistä”

Valtioneuvoston luonnos demokratiapoliittisen periaatepäätöksen linjauksista on yleismuotoisten tavoitetilakirjausten osalta tärkeä ja kannatettava. Toivottuja tavoitetiloja on kuitenkin vaikea saavuttaa, jollei kahta keskeisintä ihmisryhmää, naisia ja miehiä, oteta huomioon ja kuulla yhdenvertaisesti suhteessa toisiinsa. Tällä hetkellä on valtavirtaista, että demokratiapoliittisia tarpeita kuullaan ja otetaan huomioon erityisesti naisten ja vähemmistöjen näkökulmasta. On tärkeätä, että naiset ja vähemmistöt tulevat kuulluiksi ja otetuiksi huomioon. Miesten hyvinvointiin ja asemaan liittyvät demokratiapoliittiset tarpeet sen sijaan tulevat varsin ohuesti kuulluiksi, usein jopa ohitetuiksi. Tämä on vastoin suomalaisen demokratian ydinajatusta. Epäsuhta lähtee liikkeelle jo valtionrahoituksesta (jota vain naisjärjestöillä on lakiin perustuen mahdollisuus saada) ja asiantuntijalausuntojen huomioimisesta osana lainsäädäntää tai sosiaalisen yhteiskunnan kehittämistä (miesnäkökulmaiset asiantuntijalausunnat valitettavan usein ohitetaan). Tämä johtaa turhaan vastakkainasetteluun ja hyvinvointiepäsuhtaan naisten ja miesten välillä, kun tavoiteltavaa olisi, että naiset ja miehet seisoisivat rinnakkain yhdenvertaisesti tuettuina ja toisiaan tukien. Miesnäkökulman huomioimisen ohuus demokratiapolitiikassa ja päätöksenteossa tulisi kirjata valtioneuvoston periaatepäätökseen asiantilana, johon tulee välittömästi ja määrätietoisesti puuttua.

Kommentit kohtaan ”Linjaus 3”

Linjauksen 3 osana puhutaan koulutuspolkujen eriytymisestä, mutta samassa yhteydessä on tärkeätä puhua ylipäätään kouluttautumiseen liittyvästä sukupuolittuneesta ongelmasta. Riittävä koulumenestys on yksi keskeinen tekijä kasvettaessa kohti tasapainoista aikuisuutta. Huono koulumenestys ja koulutuksen puute johtavat monesti näköalattomuuteen, työnsaantivaikeuksiin ja ylipäätään hyvinvointiperustan alenemiseen. Poikien ja nuorten miesten syrjäytyminen on kasvava yhteiskunnallinen ongelma. Tällä hetkellä lukion opiskelijoista 58 % on tyttöjä, huippulukioissa opiskelevista 75 % on tyttöjä, yliopistotutkinnon suorittaneista 58 % on naisia ja ammatillisen tutkinnon suorittaneista 55 % on naisia. Nämä erot koulumenestyksessä tyttöjen ja poikien välillä jatkavat kasvuaan. Naiset myös suoriutuvat kouluista selvästi miehiä nopeammin, mikä nopeuttaa mm. työllistymistä. On tärkeätä keskittää erityistoimia poikien ja nuorten miesten tukemiseen, jotta sukupuolten välinen hyvinvointivienouma saadaan suoristettua. Tämä on merkityksellistä sekä poikien että koko sosiaalisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Yhteiskunnallinen arvovalinta tulisi olla, että tytöistä ja pojista huolehditaan yhdenvertaisesti.

Kommentit kohtaan ”Linjaus 5”

Linjauksessa esitetään, että ”viranomaistoimia tulee jatkaa ja osaamista kehittää vihapuheeseen ja häirintään puuttumiseksi”. Osaamisen kehittämisessä tulee ottaa huomioon, että vihapuhe ja häirintä

kohdistuu sekä naisiin että miehiin. Naisiin ja vähemmistöihin kohdistuvasta vihapuheesta ja häirinnästä on käytettävissä varsin kattavasti tietoa osaamisen ja puuttumisen vahvistamiseksi. Sen sijaan miehiin kohdistuva vihapuhe ja häirintä on jäänyt asianmukaisesti huomioimatta, osin myös tutkimatta. Jotta osaaminen ja puuttuminen vastaisi tarpeeseen, on erityistoimia käynnistettävä miehiin kohdistuvan vihapuheen ja häirinnän tiedostamiseksi, ymmärtämiseksi ja siten kertyvän osaamisen kautta vähentämiseksi. On tärkeä yhteinen asia se, että sekä naisiin että miehiin kohdistuvaan vihapuheeseen ja häirintään puututaan asettamatta kumpaakaan ryhmää etusijalle tuen tarvitsijoina.

Lausuntopyyynnöstä oikeusministeriötä kiittäen, Helsingissä 1.9.2022

Miesjärjestöjen keskusliitto ry